

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Danne-Virke I

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 305.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig03val-shoot-idm139670058471936/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Fortale.

I det jeg slutter det første Bind af et Tidsskrift, som vel ikke tegner til at blive bindstærkt, men, som jeg tør haabe, dog ei heller allevegne bliver uindbundet, anseer jeg det for passende at tale et Par Ord med mine Læsere, saa de kan komme til at staae, hvor de høre hjemme, i Begyndelsen, og dog være mindre udsatte for uimeligt Veirligt, end om de vare udsendte i de vaade Hundedage.

Hvad Hensigten er med dette Tidsskrift, kunde jeg vel spare Umagen med at fortælle, thi paa de Læsere, der ikke kan slutte sig dertil, er den vel spildt, og om Udførelsen har jeg ogsaa givet dem Leilighed til selv at dømme, da der neppe, hvor tykt saa end Skriftet blev, vil komme Noget deri, hvoraf man ikke i dette Bind har seet en Lignelse, eller dog et tydeligt Træk. Imidlertid, da, hvad man kalder spildt Umage, ikke er, hvad jeg pleier at spare paa, vil jeg ikke heller her være saa karrig, at jeg jo giver lidt overflødig, som jeg hverken forlanger eller venter videre Tak for, end den jeg er vant til.

At Historien og dens Opkomst er, hvad jeg her nafladelig har for Øie, det har man vel seet, samt at mit Arbeide deler sig i tvende Grene, der vel begge, om jeg maatte raade, skulde bære Frugt, men dog synes deri forskellige, at den ene byder Frugt, den anden Blomster og Blade. At der vist er dem, der vil mene, det er Blade tilhøbs, som det da baade overhovedet og i Grunden ogsaa er, og at Andre kunde staae i Tvivl om, hvilket der er hvilket, det forundrer mig ingenlunde, men hvad jeg mener, vil jeg sige. Oversættelserne og Underretningerne om gamle Bøger, samt Versene, det kalder jeg Blomster og Blade, thi det er Blomster og Blade, jeg har plukket af Ygdrasil, for, om muligt, ved Glands og Duft dog hist og her at vække lidt Kærlighed til det gamle, velsignede Træ, som vel er trasket og huult netop i den Side, der vender til os, men er paa den anden Side deilig grønt og frugtbart, og er nu overalt det eneste, vi har, saa at, naar man bilder sig ind at kunne undvære det, er det kun, som naar man tænker at blive Fædrene kvit, ved at sætte Rips og Stikkelsbær eller Slagterboder paa Kirkegaarden; man planter kun i den raadne Side af Træet, det er den hele Forskiel! Men

Danne-Virke I

for nu at komme til Frugterne, at sige, ikke dem, vi sidst var næst, for hvilke jeg betakker mig, men til dem, vist grumme mange betakke sig for, dem, jeg byder, da mener jeg med dem Afhandlingerne om Allehaande, thi det er Frugter paa den Kvist af Træet, der gaaer ind i min Have. Hvad jeg nu mener om dem, som Frugter, det er snart sagt, thi jeg mener, de er længt fra at være modne, og det ikke blot, fordi, som man veed, Kundskabs-Træets Frugt bliver saa siidig moden, at man har ondt ved at opleve den Dag her i Verden, men virkelig ogsaa, fordi jeg har maattet tage dem for tidlig af. Ih, vil godt Folk sige, da havde det saamænd slet ingen Hast, for vor Skyld kunde han gjerne ladt dem hænge, til de faldt ned af sig selv—paa eders Grav, godt Folk, ikke sandt? eller endnu bedre, i min egen. Saamænd, det skulde vist ikke heller fortrydt mig paa min Døds seng; men det skal ikke heller fortryde mig, at jeg plukker saa smaat med Forstand; thi Tingen er den, at, som man veed, er det i vore dydige, derfor ogsaa særdeles uegennyttige og gavnlige Dage, blevet Skik, at enhver, der i sine egne Tanker har lidt mere Frugtbarhed end dem, der slet ingen har, river den Smule af, han har, slaar sig en Telt op ved Landeveien eller sætter sig i al Fald paa Athenes¹ Trapper og agerer Frugthandler, seer helst, han faaer det godt betalt, men giver det bort, naar det kniber, for dog at have sit Nummer paa Børsen. Nu veed man, det gaaer i slige Tilfælde med mange, som ellers med Bønder og Børn; de er, som de var gale efter Frugt, og jasker i sig, om det saa er Skovkrapper og Meelpærer og grove Grønærter, det ene oven paa det andet; har de gode Raad, saa lidt liss til, og faae da en saa fordærvet Mave, at de har siden ikke Helbreds Time. Naar man nu har nogen Frugt, som i Forhold til den, der almindelig bydes og sluges, kan kaldes moden, og man boer saa nær ved Kongens Have, at man kan lade sine Frugter lugte til de fuldmodne i Drivehuset, saa de tabe, hvad der kan skade Sundheden, saa mener jeg, det er Synd andet end at tjene dem, der vil lade sig tjene, om det end, som det jo rigtig nok er, [er] forbundet med en Deel Uleilighed og selv med lidt Fare; thi naar man kryber op, staaer man altid Fare for at falde ned, og naar man saa endelig slipper heelskindet ned, staaer man endnu mere Fare for at blive nænsom over det Tøierie, naar man skal til at smide ud og skiaere af o. s. v. Imidlertid, for at komme ud af de platte Lignelser, vil jeg da sige, det er min Agt at give efterhaanden i Dannevirke et Omrids af de

¹ Sigter til Molbechs Tidsskrift Athenes.

Danne-Virke I

menneskelige Vilkaar, saavidt og saa godt jeg kiender til dem, med mindre jeg skulde mærke, at Ingen skiotter om det, thi, i saa Fald, vil jeg nok spare den Uleilighed. Hvad den anden Deel angaaer, da kan jeg intet derom love, thi Oversættelser og andet Sligt kræve mere Tid, end jeg altid kan anvende paa, hvad man jo kalder ingen Ting, og Versene fordrer en Stemning, jeg ikke, som de store Digtere, der kan skabe Verdener af ingen Ting, kan altid være i. Imidlertid skal jeg i alle Henseender give det Bedste, jeg har, og, naar jeg intet har at give, skal jeg blive hjemme.

Efter dette behøver jeg vel ikke at tilføie, det er min Agt, uden at binde mig til visse Tider, at blive ved; men jeg vil tilføie, det har inderlig glædet mig at see, at et Tidsskrift af den Beskaffenhed, dog uden alle Konster, kan finde Læsere nok til at udkomme.

Med den Bøn til mine Subskribenter, at de vil frasiage sig Skriftet, saasnart de ikke længer har Lyst til at læse det, samt med det Ønske og Haab, under Guds Velsignelse, ogsaa ved dette Arbeide at udrette Noget til Befordring af sand Fædrelands Kiarlighed og grundig Videnskabelighed, henlever jeg alle Retskafnes ærbødige Tjener.

Kjøbenhavn, den 19de October 1816.

Grundtvig.

Indhold.¹

Danne-Virke,
Om dansk Poesie, Sprog og Historie,
*Udtag af den gamle danske Riim-Kronike,
*Om *Scriptores Rerum Danicarum*,
*Afbrudte Strøtanker ved Brevet til Valb-Magni,
Om det filosofiske Aarhundrede,
*Kong Knud den Helliges Levnet,
Havfruen og Dane-Dronningen,
Om historisk Vidskab,
Nordahl Bruuns Amindelse,
*Til Læseren,
Om Krønikens Dyrkning,
*Saga om Haldans Sønner og Harsid Hyldetand.

¹ De med * betegnedes Stykker optages ikke i denne Udgave.